

ממלכת התורה בטאון

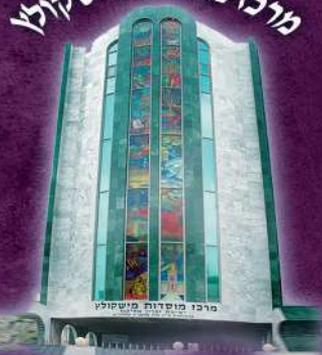
מרכז מוסדות מישקולץ

שיבת "זכרון אליעזר"

סלנט 8, קדושי מישקולץ 4

• פתח-תקוה •

בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כ"ס

זמן חרותנו

ערב פסח תשפ"ו

בפרוס חג הפסח הבעל"ט, שמחים אנו שוב ככתמיד להגיש לציבור הרחב את בטאון 'ממלכת התורה' - יצירת המופת ורבת התהילה שעי" מרכז מוסדות מישקולץ - ישיבת 'זכרון אליעזר' - מבצר התורה הגדול בעירו פתח-תקוה.

גיליון זה מצטרף לסדרת הגיליונות שיצאו עד עתה לאור, והתקבלו באהדה רבה בקרב כל שכבות הציבור.

גם גיליון זה כקודמיו מכיל אוצר בלום של פרפראות ורעיונות בהירי מבט ממשנתו של מרן אדמו"ר שליט"א, שזכה שתורתו הפכו לנחלת הכלל ומידע חשוב על הנעשה בממלכת התורה, ובמערכת הכשרות המהודרת של כ"ק מישקולץ, אשר בוודאי יביא תועלת והנאה מרובה לציבור הקוראים.

בברכת

פסח כשר ושמן

המערכת

זמנים:

סוף זמן אכילת חמץ: 10:07

סוף זמן שריפת חמץ: 11:25

זמני כניסת החג

ירושלים	תל אביב	חיפה
18:23	18:40	18:32

סוף זמן אכילת אפיקומן 12.42

זמני צאת החג

ירושלים	תל אביב	חיפה
19:36	19:38	19:38

שביעי של פסח כניסת החג

ירושלים	תל אביב	חיפה
18:27	18:44	18:37

זמני צאת החג

ירושלים	תל אביב	חיפה
19:41	19:43	19:43

בזמן הזה, כאשר עם ישראל נמצא במצב אשר זדים רוצים לחבל בתורה הק' ובלומדיה, ולפעמים אף נשמעים קולות מזורים אשר אולי הגיע הזמן לעשות שינויים בתורה, בתכניה ובכמות לומדיה. מן הראוי להביא תקציר של דברים נוקבים אך ערבים אשר השמיע כבוד קדושת מרן אדמו"ר שליט"א, בפני הדרג הבכיר מבין מקבלי ההחלטות, שבאו להיוועץ עמו: אחת מתוך מניין תרי"ג המצוות שבתורה, מוצאים אנו בפסוק (שמות כה. טו) "בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסרו ממנו".

ושאל האדמו"ר שליט"א: מדוע הציווי הזה "בטבעות הארון יהיו הבדים לא יסרו ממנו", נאמר אך ורק בארון הברית ולא בשאר כלי המקדש, כגון השולחן, המזבח, וכו', שגם בהם היו בדים בתוך הטבעות?

ותירץ: כי התורה ממשכה ואומרת (שמות כה. טו) "ונתת אל הארון את העדות אשר אתן אליך". בתוך הארון הייתה התורה אשר היא לעדות בין הקב"ה לעם ישראל. ורצתה התורה לרמזנו, כי אולי יבואו ימים, אשר יקומו כאלו וירצו לפגוע חלילה בתורה, לכן אותם בדים שהיו נתונים בטבעות שתפקידם היה לשאת בהם את הארון, היה אסור להסירם, כי הם היו צריכים להיות על מקומם, בכל עת ועונה, ובכל רגע נתון, שבעת הצורך, בזמן שירצו חלילה לחבל בתורה, ויכלו מיד לרוץ עם הארון ובתוכו התורה, לבלתי יכולת לפגוע בה, לשנות כהוא זה ממנה, וחלילה לפגוע בלומדיה ועמליה!

עומדים אנו בימים נעלים ונשגבים של ימי הפסח הנקראים אף בשם "זמן חרותנו".

ושאלו המפרשים, מדוע נקרא חג זה, "זמן חרותנו", ולא "זמן שיצאנו לחרות"? וכיאר כ"ק מרן אדמו"ר ממישקולץ שליט"א, על פי דברי חז"ל (אבות ג. א) "אין לך בן חורין אלא מי שעוסק בתורה".

ומה שזכה עם ישראל לצאת לחירות עולם ממצרים, על אף שהיו שרויים בחשכת הגלות, ולא היו ראויים לכך, כי הם היו עתידים לקבל את התורה, ככתוב (שמות ג. יב) "בהוציאך את העם ממצרים, תעבדון את האלוקים על ההר הזה".

על ידי לימוד התורה וקיום מצוותיה, זכו עם ישראל לעבור את כל הגלויות ונפתולי הייסורים עד לזמנינו אנו.

ולכן נקרא חג זה 'זמן חרותנו' ולא 'זמן שיצאנו לחירות', כי החירות אמנם התחילה ביציאת מצרים, אך ממשכה עד לימינו אנו, ומתחדשת עלינו בכל יום מחדש, בזכות שעם ישראל לומד את התורה והולך בדרכה הסלולה. וזה מה שנותן לנו את החירות האמיתית ומבדיל אותנו מן התועים.

יציאת מצרים

נאמר בנביא (ירמיה ב. ב) "כה אמר ה', זכרתי לך חסד נעורייך אהבת כלולותיך, לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה". לכאורה צריך להבין, מהי ההדגשה לכתך 'אחרי' במדבר, מן הראוי היה לומר, 'לכתך במדבר'?

ונראה לומר, על פי מה שמובא בחז"ל (קידושין כב:) שקניין משיכה בבעלי חיים, ניתן לעשות בשני אופנים. א. "קורא לה והיא באה" - דהיינו, האדם קורא לבהמה והיא הולכת אחריו. ב. "הכישה במקל ורצתה לפניו" - דהיינו, האדם מכה את הבהמה, ואז היא רצה לפניו.

שתי דרכים אלו, מצויות גם כשהקב"ה רוצה לחבר את עם ישראל לתורה ומצוות. הדרך הראשונה: "קורא לה והיא באה" - הקב"ה קורא לעם ישראל בדרכי נועם. הדרך השנייה: "הכישה במקל והיא רצתה לפניו" - דהיינו דרך ייסורים ח"ו.

ועל פי זה, ביאר רבי בונים מפוסקסחא (מדרש שמחה, חלק ב, א) את הפסוק (שיר השירים א.ד.) משכני "אחריך" נרוצה: אנו מבקשים מהקב"ה, "משכני אחריך" - שהקב"ה ימשוך אותנו אליו בדרך הראשונה של קורא לה והיא באה "אחרינו" - מתוך אהבה ודרכי נועם, ולא ח"ו דרך ייסורים. עכת"ד.

ובדרך זה, ביאר ה'תפארת שלמה' (פרשת ויחי), את דברי הכתוב (בראשית מט, א) "האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרי עיל הימים": יעקב אבינו התפלל על אחריית הימים קודם ביאת הגאולה, בזמן שעם ישראל לא יהיה להם כבר כוח לסבול את הייסורים והגלות. לכן הוא ביקש 'אשר יקרא אתכם' - בלשון 'קריאה',

שהקב"ה יגאל אותנו וימשוך אותנו אליו בזמן הגאולה, דרך 'קורא לה והיא באה', ולא ח"ו דרך 'הכישה במקל'.

ולפי זה יתורץ מה שהקשנו בפתח דברינו, מהי ההדגשה לכתך 'אחרי' במדבר, מן הראוי היה לומר, 'לכתך במדבר'?

אלא לפי האמור לעיל יובן, כי הקב"ה מדגיש לעם ישראל, שהוא זוכר לטובה את מה שישראל הלכו אחריו באהבה ובשמחה, 'לכתך אחרי' - בבחינת משכני 'אחריך', והוא לא היה צריך להגיע לבחינה של 'הכישה במקל' בכדי להביאם אליו.

מדוע בודקים חמץ עם נוצה?

נפסק בהלכה (משנה ברורה סימן תלג ס"ק מו) שבבדיקת חמץ, המנהג הוא ליטול נוצה, ולבודק היטב בחורים ובסדקים, לגרור משם את החמץ עם נוצה.

ולכאורה מדוע בודקים את החמץ דווקא עם נוצה, ולא עם כל דבר אחר.

ונראה להסביר זאת, על פי דברי חז"ל (קידושין ל:) בראתי יצר הרע, ובראתי לו תורה תבלין. אם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו, שנאמר (בראשית ד, ז) "הלא אם תטיב שאת". ואם אין אתם עוסקים בתורה, אתם נמסרים בידו, שנאמר (שם) "לפתח חטאת רובץ". יוצא לנו מכך, שהכוח היחיד בעולם, בו אנו יכולים לנטרל את היצר הרע, הוא אך ורק על ידי לימוד התורה. בכוח התורה, אנו מסירים את יצר הרע מקרבנו.

ומובא בפוסקים (ש"ד, טז, לבוש. באר הגולה, על שולחן ערוך יורה דעה סימן רעא, ז) שנוהגים לכתוב את ספר התורה

עם נוצה. ולפי זה יובן היטב מדוע בודקים את החמץ דווקא עם נוצה, ולא עם כל דבר אחר. כי הרי החמץ רומז ליצר הרע, כדברי חז"ל (ברכות יז.) 'רצוננו לעשות רצונך, ומי מעכב שאור שבעיסה'.

וכפי שכתב הרדב"ז (שו"ת חלק ג סימן תתקע"ז) מדוע חמץ אסור במשהו ואף אסור בהנאה, בשונה משאר האיסורים שבתורה שאיסורם הוא בכזית והם מותרים בהנאה. משום שהחמץ רומז ליצר הרע, ואת היצר הרע אנו חייבים להסיר לגמרי מקרבנו.

ולכן אנו נוהגים לקחת דווקא נוצה לבדוק בזה את החמץ, בכדי לרמוז שהכוח היחיד שבו אפשר לנצח ולהתגבר על היצר הרע שהוא החמץ שבקרבנו. הוא על ידי לימוד התורה, המרומז בנוצה שבו אנו כותבים את ספר התורה.

מדוע מחלקים לילדים דווקא קליות ואגוזים?

מובא בחז"ל (פסחים קט.) רבי עקיבא היה מחלק, קליות ואגוזים לתינוקות בערב פסח, כדי שלא יירדמו ויוכלו לשאול את ארבע הקושיות. וכן נפסק להלכה (שולחן ערוך אורח חיים, הלכות פסח סימן תעב סעיף יז). ולכאורה צריך להבין, מדוע מחלקים דווקא אגוזים, ולא שאר פירות או מיני מתקה.

ונראה לומר, שבהלכות ראש השנה (שולחן ערוך אורח חיים, סימן תקפג סעיף ב) כתב הרמ"א, שלא לאכול בראש השנה אגוזים, מפני שאגוז בגימטריא חטא.

והרי ידוע מאמר חז"ל (ימא פו:) "העושה תשובה מיראה, זדונות נעשים לו כשגגות. והעושה תשובה מאהבה, זדונות נעשים לו

כזכויות".

והנה, ראש השנה הוא זמן של 'תשובה מיראה' מחמת אימת הדין, ופסח הוא זמן של 'תשובה מאהבה' מחמת גודל הניסים שאירעו בו.

ולפי זה מובן, מדוע מחלקים לתינוקות בליל חג הפסח דווקא אגוזים, ולא שאר פירות או מיני מתקה.

כי בראש השנה שהוא זמן של תשובה מיראה מחמת אימת הדין, אז הזדונות נעשים לאדם כשגגות, לכן אומר הרמ"א שלא לאכול אגוזים, בכדי לא להזכיר חטא.

אולם בפסח שהוא זמן תשובה מאהבה, והזדונות נעשים לו כזכויות, מחלקים דווקא אגוזים, כי עכשיו כל העוונות נהפכו לזכויות, ואדרבה אנו מעוניינים להזכיר את העוונות, כדי שיהפכו גם הם לזכויות...

קדש

הסימן הראשון בליל הסדר הוא: "קדש". ולכאורה צריך להבין, מדוע אנו אומרים "קדש", הלא זה בא להגיד לנו שכעת מגיעה מצוות 'קידוש', ואם כן נכון היה לומר "קידוש" ולא "קדש"?

ונראה לומר, על פי דברי המהר"ל (ריש הלכות פסח) שבליל הסדר הקב"ה מקדש את כנסת ישראל בקידושין. ולכן אנו מברכים שבע ברכות עד אכילת כזית מצה, ואלו הן: א.

בורא פרי הגפן. ב. מקדש ישראל והומנים. ג. שהחיינו וקיימנו והגיענו לזמן הזה. ד. בורא פרי האדמה על הכרפס. ה. ברוך אתה ה' גאל ישראל. ו. המוציא. ז. על אכילת מצה.

ולפי זה הוא אף הסביר, מדוע חז"ל (ירושלמי, פסחים פרק י, הלכה א) משווים את אכילת מצה בערב פסח, לארוסה שאסורה לבעלה.

משום שבליל הסדר, הקב"ה מקדש את כנסת ישראל בקידושין. ומשום כך, אנו מברכים שבע ברכות עד אכילת הכזית מצה. ולכן השו"ח"ל את האוכל מצה בערב פסח, לארוסה שאסורה לבעלה קודם החופה ושבע ברכות. כי אדם שאוכל מצה בערב פסח, הוא אינו מחכה לקידושין ושבע הברכות שייעשו בליל הסדר. עכת"ד.

ועל פי זה נבין, מדוע אנו אומרים בתחילת ליל הסדר "קדש" ולא אומרים 'קידוש'. כי זה בא לרמוז שאנו אומרים להקב"ה "קדש" - תקדש אותנו כבר בקידושין...

מדוע לא תיקנו חכמים לשתות חמש כוסות, גם כנגד הלשון החמישית, "והבאתי אתכם אל הארץ"?

מובא בחז"ל (בראשית רבה פח, ה) ארבע כוסות שתיקנו חכמים לשתות בפסח, הן כנגד ארבע לשונות של גאולה 'והוצאתי', 'והצלתי', 'וגאלתי', 'ולקחתי'.

לכאורה צריך להבין, למה לא תיקנו חכמים לשתות חמש כוסות, גם כנגד הלשון החמישית שנאמרה בתורה (שמות ו, ח) "והבאתי אתכם אל הארץ אשר נשאתי את ידי לתת אותה לאברהם ליצחק וליעקב".

ונראה לומר, על פי דברי האור החיים' הק' (שמות ו, ח) שהסביר, מדוע לא הכניס הקב"ה את יוצאי מצרים לארץ ישראל, הרי הקב"ה הבטיח (שמות ו, ח) "והבאתי אתכם אל הארץ". ובפרט שהקב"ה גם נשבע שהוא יכניסם לארץ ישראל, כנאמר (שמות ו, ו) "לכן אמור לבני ישראל, והוא לשון שבועה, כמובא בחז"ל (שמות רבה, פרק ו) כל מקום

שנאמר 'לכן' זהו לשון שבועה. ואם כן מדוע הקב"ה לא קיים הבטחתו ושבועתו.

ותירץ, שהבטחת הקב"ה 'והבאתי אתכם אל הארץ' נאמרה, לאחר שנאמר (שמות ו, ו) 'וידעתם כי אני ה' אלוהיכם'. דהיינו, הקב"ה התנה עם יוצאי מצרים, שאם הם יכירו בו וידעו כי ה' הוא האלוהים, אז הם יזכו שהוא באמת יכניסם לארץ ישראל. ואם לא, הוא לא יכניס אותם לארץ ישראל.

והיות ויוצאי מצרים חטאו במדבר בעשרה ניסיונות, שניסו את הקב"ה, כנאמר (מדבר יד, כב) 'וינסו אותי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי'. לכן הקב"ה לא היה חייב להכניסם לארץ ישראל. עכת"ד הק'.

ועל פי זה נבין, מדוע לא תיקנו חכמים לשתות גם כוס חמישית, עבור הלשון 'והבאתי אתכם אל הארץ'. משום, שהקב"ה לא הכניס בסוף את יוצאי מצרים לארץ ישראל, כי הם לא עמדו בתנאי שעשה עימם - 'וידעתם כי אני ה' אלוהיכם', ולכן אנו לא שותים כוס חמישית, בכדי לא לעורר את החטא של יוצאי מצרים, שזה מה שגרם להם, לא להיכנס לארץ ישראל.

ג' מצות: כהן, לוי, ישראל

נפסק בהלכה (שולחן ערוך אורח חיים, סימן תעג, סעיף ד) שמכניסים לתוך הקערה שלוש מצות. ומובא בכתבי האר"י הק' (פרי עץ חיים, שער חג המצות, פרק ו) ששלוש המצות נקראות: כהן, לוי, ישראל.

ולכאורה צריך להבין, מדוע הן נקראות כהן, לוי, ישראל, ולא ראשון, שני, שלישי.

ונראה לומר, על פי מאמר חז"ל הנאמר בעניני מתן תורה (שבת פסח). דרש ההוא גלילאה: "ברוך רחמנא דיהב אוריין תליתאי" - ברוך ה' שנתן תורה משולשת, תורה נביאים כתובים. "לעם תליתאי" - לעם משולש, כהנים לויים וישראל. "על ידי תליתאי" - על ידי משה שהוא שלישי לאהרן ומרים. "בירחא תליתאי" - בחודש השלישי, סיון, שאז היה מתן תורה. עכ"ד חז"ל. והנה, מטרת יציאת מצרים הייתה, בכדי שעם ישראל יקבלו את התורה, כנאמר (שמות ג. יב) "בהוציאך את העם ממצרים, תעבדון את האלוקים על ההר הזה". ולכן, בליל הסדר שהוא ליל יציאת מצרים, אנו רומזים כבר בעת הנחת שלוש המצות בתחילת לילה קדוש זה, שמטרת יציאת מצרים הייתה, לקבל את התורה, שניתנה לעם ישראל, שהם כהנים לויים וישראלים. ולכן שלוש המצות נקראות: כהן, לוי, ישראל.

מדוע אוכלים את המצה לפני המרו, הרי השעבוד היה לפני הגאולה?

ונראה לומר, על פי דברי ה'אבודרהם' (פסח, פירוש ההגדה) שביאר את דברי ההגדה, "הא לחמא עניא די אכלו אבתהנא בארעא דמצרים". לכאורה צריך להבין, מדוע נאמר 'הא לחמא עניא די אכלו אבתהנא בארעא דמצרים', הרי בני ישראל אכלו את המצות כשהם יצאו ממצרים ולא כשהיו כשהם יצאו כדברי הכתוב (שמות יב. ח) "ולא הספיק בצקם להחמיץ". ואם כן מדוע נאמר הא לחמא עניא די

אכלו אבתהנא "בארעא דמצרים". וביאר, שגם במצרים אכלו בני ישראל מצה, כי המצריים היו רגילים להאכיל את העבדים מצות, כי המצות קשות לעיכול, והמצריים לא רצו שהעבדים יאכלו הרבה, לכן הם האכילו אותם מצות שהן קשות לעיכול, וממילא העבדים לא יאכלו הרבה. מתבאר לנו מכך, שהמצה חוץ ממה שהיא מסמלת את החירות, היא מסמלת גם את העבדות שהייתה לישראל במצרים. ולפי זה נבין, מדוע אנו אוכלים כיום קודם את המצה, ורק אחר כך את המרו. כי אמנם המצה מסמלת את החירות, אבל בזה שאנו אוכלים אותה לפני המרו, בזה אנו מסמלים את חלק העבדות שהייתה לנו במצרים. כי במצה יש גם רמז לעבדות שהייתה לישראל במצרים.

מדוע אוכלים את ה'כרפס', לפני אמירת 'הא לחמא עניא'?

לכאורה צריך להבין, מדוע אנו אוכלים את ה'כרפס', לפני אמירת 'הא לחמא עניא'. הרי לפני אכילת ה'כרפס' אנו מברכים 'בורא פרי האדמה', ואנו מכוונים אז לפטור את ברכת 'בורא פרי האדמה' על המרו, כנפסק בהלכה (שולחן ערוך אורח חיים סימן תעג. סעיף ו. ובמשנה ברורה סי' נה). ואם כן, מן הראוי היה לאכול את ה'כרפס' כמה שיותר קרוב לסעודה, בכדי שלא יהיה הפסק גדול בין אכילת ה'כרפס' ל'מרו'. ונראה לומר, על פי דברי חז"ל (מלכים ב. ד. מב) "ואיש בא מבעל שלישה, ויבא לאיש האלוקים לחם ביכורים עשרים לחם שעורים וכרמל בצקלוננו, ויאמר תן לעם ויאכלו". וביאר על כך המצודת

דוד': 'כרמל בצקלוננו' - הכוונה, שיבולים רכות ומלאות, כשהן עדיין בקליפותיהן. ולפי זה אפשר לומר, שלכן אנו אוכלים את ה'כרפס' דווקא לפני אמירת 'הא לחמא עניא'. כי הרי תיבת 'כרפס' מורכבת משתי מילים - כר - פס', וזה בא ללמד אותנו, שאנו צריכים לתת לעני לחם לאכול, לא רק כשיש לנו פת מוכן, אלא 'כר' - כשהחטים עוד רכות והן מלאות בקליפותיהן, כבר אז אנו צריכים לחשוב על העניים ולומר בליבנו, שמיד כשהשיבולים תהיינה מוכנות, נאפה מהם לחם, וניתן לעניים מזה. ולכן אנו אוכלים את ה'כרפס' דווקא לפני אמירת 'הא לחמא עניא', כי הרי ב'הא לחמא עניא', אנו אומרים 'כל דכפין ייתי ויכול', וזה בא לרמז לנו, שכבר שהשיבולים רכות, והם עדיין בקליפתן, כבר אז צריכים אנו לחשוב על העניים.

מדוע כשעושים 'יחץ', אנו לוקחים דווקא את החלק הגדול לאפיקומן?

לכאורה צריך להבין, מדוע לוקחים דווקא את החלק הגדול לאפיקומן, ואת החלק הקטן מחזירים לקערה. אלא משום שאפיקומן רומז על הגאולה, כמו שהגאולה היא עכשיו מוסתרת ונעלמת מאתנו, אולם בסוף היא תתגלה לעין כל, כך האפיקומן בתחילה הוא מוחבא וטמון מעינינו, אולם לבסוף הוא מתגלה, וכל אחד מקבל חלק ממנו. והנה, על זמן הגאולה נאמר (ישעיהו נד. יז) "ברגע קטן עזבתך, וברחמים גדלים אקבצך". והיינו,

צער הגלות יחשב כרגע קטן, כנגד הרחמים הגדולים שיעשה הקב"ה לישראל בזמן הגאולה. ולפי זה יובן, מדוע אנו לוקחים דווקא את החלק הגדול לאפיקומן, ואת החלק הקטן מחזירים לקערה. כי החלק הגדול של האפיקומן מרמז על הגאולה העתידה, שהיא תהיה 'ברחמים גדולים', ולכן אנו לוקחים לאפיקומן את החלק הגדול. אולם החלק הקטן שמרמז על הגלות, שהיא כ'רגע קטן' כנגד הגאולה שתהיה 'ברחמים גדולים' אקבצך, אנו לוקחים עבורה, את החלק הקטן.

ונראה לומר באופן אחר.

על פי דברי הכתוב (בראשית מט. כ) "מאשר שמנה לחמו, והוא יתן מעדני מלך".

וביאר על כך האלשיך הק' (שם): 'אשר' עצמו היה מסתפק במועט, דהיינו, בחתיכת לחם קטנה. אבל כשהוא נתן לאחרים, הוא לא הסתפק במועט, אלא הוא נתן להם את החלק הגדול והכי טוב. וזוהי הכוונה: "מאשר שמנה לחמו" - דהיינו, אשר לעצמו, היה מסתפק בחתיכת לחם, וזה היה נחשב אצלו כדבר הכי שמן וטוב. אולם "והוא יתן מעדני מלך" - כשהוא נתן לאחרים, הוא לא הסתפק במועט, אלא הוא נתן להם את החלק הכי גדול ומכובד, כמו שנותנים למלך. עכ"ד.

והנה, אפיקומן רומז על העני, כמו שהאפיקומן מוטמן ומוחבא, כמו כן, העני שאין לו הרבה אוכל, מטמין חלק מאוכלו, בכדי שישאר לו גם לימים הבאים. ולפי זה אפשר להבין, מדוע אנו לוקחים דווקא את החלק הגדול

לאפיקומן, ואת החלק הקטן מחזירים לקערה. בכדי לרמז, שאנו צריכים לדאוג ולתת לעני, יותר ממה שאנו דואגים לעצמנו. לכן אנו לוקחים לעצמנו את החלק הקטן ומניחים אותו חזרה בקערה, בכדי להראות שלעצמנו אנו מסתפקים בחלק הקטן. אולם את החלק הגדול, צריכים אנו לתת לעני, ולכן אנו נותנים דווקא את החלק הגדול לאפיקומן, שרומז על העני.

כאן הבן שואל

ואפשר לומר, על פי דברי חז"ל (קידושין לו.) על הפסוק (דברים יד. א) "בנים אתם לה' אלוקיכם": בזמן שאתם נוהגים מנהג "בנים", דהיינו, שאתם שומעים לאביכם שבשמים ועושים רצונו, "אתם קרויים בנים". אולם, אם אין אתם נוהגים מנהג "בנים", אין אתם קרויים בנים. ח"ו.

ולפי זה אפשר לומר, שזוהי הפירוש: "כאן" - בליל הסדר. "הבן שואל" - אנו יכולים לבקש ולשאל מהקב"ה, שנוכה להיות "בנים אתם לה'" - להתנהג כבנים להקב"ה ולעשות רצונו.

אחד חכם ואחד רשע

לכאורה קשה, מדוע ישנה וי"ו החיבור במילים "ואחד רשע", לכאורה היא נראית כמיותרת, כי הנכון היה לכתוב: "אחד חכם, אחד רשע, אחד תם ואחד שאינו יודע לשאול".

אלא בעל ההגדה רוצה לחדד לנו את ההבדל בין ה'חכם' ל'רשע'. ה'חכם' יודע שכל מה שיש לו, זהו מאת הקב"ה בלבד, והוא הביא לו את כל הדברים הטובים. אולם ה'רשע',

תולה הכל בעצמו, הוא המוצלח. הוא המוכשר. ולכל ההצלחות הוא אחראי, ואת הקב"ה הוא שם במדרגה שניה... כלומר, הוא אומר לעצמו: "בזכותי הכל מצליח וזכותי כישרונותיי הברוכים הגעתי להישגים הללו. נכון, גם הקב"ה עזר לי"...

וזה מה שבעל ההגדה רוצה להדגיש לנו: המאמין אך ורק ב"אחד" - בהקב"ה, הרי הוא חכם. אבל "ואחד" המאמין גם בכוחות עצמו, הרי הוא כאומר "ואחד" - שנותן חשיבות גם לכוחות נוספים, הרי הוא רשע!...

שלא אחד בלבד עמד עלינו לבלותינו, אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לבלותינו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם

וצריך להבין, מדוע נאמר בתחילה 'שלא אחד' בלבד עמד עלינו לבלותינו, ולאחר מכן נאמר 'שבכל דור ודור' עומדים עלינו לבלותינו. לכאורה היה צריך לומר דבר והיפוכו, "שלא בדור אחד" עומדים עלינו לבלותינו, אלא שבכל "דור ודור" עומדים עלינו לבלותינו.

ונראה לומר, על פי דברי חז"ל (ברכות ו.) על הפסוק (דברים כה. י) "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך": תניא ר' אליעזר הגדול אומר, 'כי שם ה' נקרא עליך' - אלו תפילין שבראש.

והקשה הרה"ק בעל ה"קדושת לוי" מברדיטשוב זי"ע, לכאורה לפי דברי חז"ל אלו, היו צריכים כל הגויים לירא מכל

אדם בישראל המניח תפילין, כפי שנאמר "ויראו ממך". ופירש, שלא נאמר "תפילין שעל הראש" אלא "תפילין שבראש". בכדי לומר לנו, שהתפילין צריכות להיות מונחות 'בתוך הראש'. דהיינו, תוכן התפילין שהוא האמונה בה' יתברך, צריך להיות חרוט עמוק בראש - במוחנו, ולא רק 'על הראש'. ואז מתקיים הכתוב "ויראו ממך" - רק אז מתייראים מאתנו אומות העולם, ואין בכוחם לפגוע בנו ח"ו לרעה. עכת"ד.

ובזה יתפרש דברי ההגדה: "שלא אחד בלבד" - זה שלא מושרש בתוך ראשו שהקב"ה הוא אחד יחיד ומיוחד, זה אשר גורם לנו "עומדים עלינו לכלותינו", ח"ו. כי אילו התפילין היו חרוטים בתוך ראשו בבחינת 'תפילין שבראש', אז היו כל אומות העולם מתייראים מאתנו כמאמר הכתוב "ויראו ממך".

ובזה גם נבין, מדוע נאמר קודם 'שלא אחד' בלבד עמד עלינו לכלותינו, ולאחר מכן נאמר 'שבכל דור ודור' עומדים עלינו לכלותינו. כי "שלא אחד בלבד", הכוונה היא להקב"ה, שהוא אחד ויחיד בעולם, וזה שאנו לא יודעים שהקב"ה בלבד, רק הוא יכול להצילנו, זה ח"ו גורם שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותינו, ח"ו.

שולחן עורך

לכאורה צריך להבין: א. מדוע בעל ההגדה עשה סימן "שולחן עורך", הרי ברור שלאחר אכילת המצה והמרור, מגיע זמן סעודת המצא. ב. מדוע נאמר שולחן "עורך", הן הראוי היה לומר שולחן "עורך", דהיינו, שהשולחן עורך ומוכן לאכילה, ולא שולחן "עורך", דהיינו, שכעת הולכים לערוך את השולחן. וכפי שנכתב בהלכה (שולחן ערוך אורח חיים, הלכות פסח סימן

תעב, סעיף א) יהיה שולחנו "ערוך" מבעוד יום. ונראה לומר, על פי מה שנפסק בהלכה (שולחן ערוך אורח חיים, הלכות סעודה סימן קעט סעיף א) אם אדם אמר 'הב לן ונברך', הוא לא יכול להמשיך ולאכול, כי הוא כבר התחייב בברכת המזון.

וכתבו על כך הראשונים (רבינו פרץ על דברי הטור, אורח חיים סימן תעז) שבלייל הסדר אינו כך, אלא מי ששכח לאכול אפיקומן, ונזכר לאחר שאמר 'הב לן ונברך', הוא יכול לאכול את האפיקומן לפני ברכת המזון, אף על פי שבכל ימות השנה כשהוא אומר 'הב לן ונברך', הוא לא יכול להמשיך ולאכול. מכיוון שבפסח אנו מוסכים על שולחנו של בעל הבית שהוא הקב"ה, וכשאנו סמוכים על שולחנו של בעל הבית, בהלכה (שולחן ערוך אורח חיים, סימן קעט, סעיף ב) שאפילו אם אמרו 'הב לן ונברך' הוא יכול להמשיך לאכול בלי ברכה נוספת, מכיוון שהוא תלוי בדעת בעל הבית.

והנה, מובא בספר 'יסוד ושורש העבודה' (שער ט' - שער הצאן - תחילת פרק ו, בסדר ההגדה) שבסימני ליל הסדר 'קדש ורחץ' וכו', טמונים סודות גדולים ועצומים. ולכן צריכים לאומרים בפה, כי הם לא רק סימן בעלמא. עכת"ד.

ועל פי זה נבין, מדוע בעל ההגדה עשה סימן "שולחן עורך". ומדוע נאמר "שולחן עורך" ולא "שולחן ערוך". לרמוז, שבלייל הסדר, הקב"ה הוא זה שעורך את הסדר, ואנו סמוכים על שולחנו של בעל הבית - הקב"ה. וזה לא בא לומר, שעכשיו הוא זמן האכילה, כי לכך אין צורך סימן מיוחד, אלא זה בא לרמוז לנו, שבלייל פסח, אנו סמוכים על שולחנו של בעל הבית - הקדוש ברוך הוא.

ולכן אנו גם אומרים דווקא שולחן "עורך" ולא שולחן "ערוך". כי אנו

רוצים לרמוז, שכעת הקב"ה הוא זה שעורך את השולחן, ואנו סמוכים על שולחנו. ובוזה מדויק הלשון: 'שולחן עורך', דהיינו, הקב"ה עורך כעת את השולחן.

אילו נתן לנו את השבת ולא קרבנו לפני הר סיני דינו

לכאורה, מה יועיל לנו, אם הקב"ה ייתן לנו את השבת, ולא יקרב אותנו לפני הר סיני.

ואפשר לומר, על פי מאמר חז"ל (שמות רבה כה, יב) שהשבת שקולה כנגד כל המצוות שבתורה. וכן מובא בירושלמי (ברכות פרק א הלכה ה, ובגדרים פרק ג, הלכה ט). וכדברי חז"ל (וזה הק' חלק ב, דף מז.) וזה לשונו: שקיל שבת, לקבל אורייתא כלא, ומאן דנטיר שבת, כאילו נטיר אורייתא כלא. דהיינו, שקולה שבת כנגד התורה כולה, ומי ששומר שבת, כאילו שמר התורה כולה.

ובזה נבין את דברי ההגדה: 'אילו נתן לנו את השבת ולא קרבנו לפני הר סיני, דיינו'. אפילו אם הקב"ה היה נותן לנו רק את השבת, בלי לקרב אותנו להר סיני, אז גם דיינו. כי השבת הרי שקולה כנגד כל המצוות שבתורה, ולכן אפילו אם היינו מקבלים רק את השבת, גם דיינו.

ונראה לומר באופן אחר. על פי דברי חז"ל (שבת קיח:) אמר ר' חייא בר אבא א"ר יוחנן: כל המשמר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש, מוחלין לו. שנאמר (ישעיהו נו, ב) "אשרי אנוש יעשה זאת וכן אדם יחזיק בה, שומר שבת מחללו", אל תקרי 'מחללו', אלא 'מחול לו'.

וכדברי חז"ל (שבת קיט:) אמר רב

חסדא אמר מר עוקבא: כל המתפלל בערב שבת ואומר 'יכולו', שני מלאכי השרת שמלווים אותו, מניחים ידיהם על ראשו ואומרים לו (ישעיהו ו, ז) "וסר עוונך וחסאתך תכופר". יוצא לנו מכל זה, שעל ידי שמירת שבת, מתכפרים לאדם כל עוונותיו, והוא מתנקה מכל חטא ועוון.

ומובא בחז"ל (שבת קמו.) כשעמדו ישראל על הר סיני, פסקה וזהמתם. ולפי זה אפשר לומר, שזהו הפירוש: 'אילו נתן לנו את השבת ולא קרבנו לפני הר סיני דיינו'. אם היינו מקבלים את השבת לבד, אז אפילו בלי להגיע להר סיני, אז גם דיינו. כי הרי על ידי שמירת השבת, היינו מתנקים מכל חטא ועוון. ולא היינו צריכים כבר להגיע להר סיני, בכדי שתפסק הוזהמה מאתנו.

ונראה לומר באופן אחר. על פי דברי חז"ל (סנהדרין נח:) גוי ששומר שבת, חייב מיתה.

והסבירו הספרים הקדושים (ראש דוד' לחי"א, פרשת מקץ. ו'בני יששכר', מאמרי השבתות ט, י) מדוע גוי ששבת, חייב מיתה. משום שהשבת היא שרביטו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, והמשתמש בשרביטו של המלך, חייב מיתה.

אולם בני ישראל, נקראים בנים להקב"ה. כנאמר (דברים יד, א) "בנים אתם לה' אלוהיכם". ולכן רק להם מותר לשמור שבת, כי רק לכן מותר להשתמש בשרביטו של אביו המלך. רואים אנו מכל זה, שלבני ישראל יש חביבות מיוחדת אצל הקב"ה, והם יכולים להשתמש בשרביטו.

והנה, בהר סיני אנו גם רואים את החביבות המיוחדת שיש לבני ישראל אצל הקב"ה. כנאמר (שמות יט, ה) "והייתם לי סגולה מכל

העמים". וביאר על כך רש"י (שם): "סגולה" - אוצר חביב, כנאמר (קהלת ב, ה) "וסגולת מלכים". כמו כלי יקר ואבנים טובות שהמלכים גונזים אותם, כך אתם תהיו לי סגולה משאר אומות.

ולפי זה אפשר לומר, שזהו הפירוש: 'אילו נתן לנו את השבת ולא קרבנו לפני הר סיני דיינו'. אם היינו מקבלים את השבת לבד, אז אפילו בלי להגיע להר סיני, אז גם דיינו. כי הרי על ידי שמירת שבת, אנו רואים את החביבות שיש לבני ישראל אצל הקב"ה, שרק הם יכולים להשתמש בשרביטו של הקב"ה, ואם כן, לא היינו צריכים כבר להגיע להר סיני, בכדי לראות את החביבות המיוחדת שיש לנו אצל הקב"ה.

קרבן פסח שבישלו אותו בחמי טבריה

קרבן פסח נאכל רק על ידי צלייה באש. כנאמר בתורה (שמות יב, ט) "אל תאכלו ממנו נא ובשל מבושל במים, כי אם צלי אש". ואמרו חז"ל (פסחים מא.) אמר רב חסדא, המבשל קרבן פסח בחמי טבריה, חייב, משום שעבר על 'כי אם צלי אש'. כלומר, שהוא לא קיים את מצוות העשה שבתורה שיהיה הפסח צלי אש.

ולכאורה קשה, איך בכלל יכול להיות מציאות שאדם בישל קרבן פסח בחמי טבריה. אם נאמר, שהוא לקח את קרבן הפסח לטבריה ושם בישל זאת. הרי הקרבן נפסל, כנפסק להלכה, (רמב"ם הלכות קרבן פסח, פרק ד הלכה ג) קרבן פסח שיצא מירושלים, יישרף מיד.

ולכאורה היה אפשר לומר, שרב חסדא מדבר בנזמן "שהותר הבמות" לאחר שעברו ישראל את הירדן

בימי יהושע בן נון, שאז היה מותר לאכול קרבן פסח בכל ערי ישראל, כשאר קדשים קלים, כדברי חז"ל (זבחים קיד:).

אך קשה לומר כן, דלא מסתבר שרב חסדא מדבר על תקופה שהייתה לפניו, וכמו כן, אי אפשר לומר, שרב חסדא מדבר לעתיד לבוא, כי גם לעתיד יהיה אסור להקריב קרבנות בבמות, כדברי חז"ל (שם).

ובפרט שהרמב"ם (הלכות קרבן פסח פרק ח הלכה י) מביא להלכה: פסח שבישלו בחמי טבריה אסור, משום שאינו 'צלי אש'. וכלל הוא, שהרמב"ם לא כותב הלכה הנוגעת לתקופת העבר, אם לא שייך שהיא תהיה נוגעת גם לעתיד.

ולכאורה היה אפשר לומר, ש"חמי טבריה" הם לאו דווקא חמי טבריה אשר בטבריה, אלא מעיינות רותחין שבכל מקום אפילו בירושלים. כדמשמע לכאורה מדברי רש"י (פסחים מא. ד"ה חמי טבריה) "חמי טבריה" - מעיינות רותחין.

אבל למעשה אי אפשר לומר כן, דהרי מובא בחז"ל (פסחים ח:) "אמר ר' דוסתאי בר' ינאי, מפני מה אין חמי טבריה בירושלים, כדי שלא יהיו עולי רגלים אומרים: אלמלא לא עלינו אלא לרחוץ בחמי טבריה, דיינו, ונמצאת עליה שלא לשמה". ואם כן מוכח מכך, שלא היה כלל מעיינות רותחין בירושלים, כי אם כן, היו עולי הרגלים יכולים לומר, אלמלא לא עלינו אלא לרחוץ במעיינות רותחין שבירושלים, דיינו. והשתא הדרא קושיא לדוכתא, איך יכול להיות מציאות של קרבן פסח שבישלו בחמי טבריה.

ונראה לומר, על פי דברי חז"ל (מדרש שיר השירים רבה, פרשה ז, ה) 'עתידה ירושלים שתגיע עד דמשק', ואם כן, יש מציאות שאדם בישל קרבן פסח בירושלים בחמי טבריה.

חיזורי תורה

כזית משומר בתחילת הסדר.

רואים אנו מכך, שעל כל כזית מצה שאוכלים בליל פסח, מקיימים מצוה. כי אם לא, מדוע צריכים לאכול לכתחילה מצות משומרות כל ליל הסדר.

ושוב מצאתי ב'מהר"ל מפראג' (גבורות השם פרק מח, ד"ה שמש) שכתב: שמדברי רבי יהושע בן לוי (פסחים קח): "השמש שאכל כזית בהסיבה, יצא". יש ללמוד, שכל מצה שאוכלים בליל פסח, לכתחילה צריכים הסיבה. משום דקאמר בדיעבד "יצא", רואים אנו מכך, שאף על גב שיוצא בכזית אחד (פסחים מ). אולם אם אכל הרבה, הכל היא מצווה אחת. ויותר עדיף שיהיה כל אכילתו במצווה, ולפיכך יש לו לאכול כל האכילה של מצה בהסיבה, שהיא דרך חירות. דאם לא כן, למה נקט "השמש שאכל כזית מצה בהסיבה, יצא", אלא משום שדווקא השמש שמשמש לבני סעודה ואי אפשר לו להסב, פטור מהסיבה. אבל שאר כל אדם יסב כל זמן שאכל מצה. כי אכילת כזית שאמרו חכמים בכל מקום, היינו לעניין זה שיוצא בו, אבל אם אכל יותר, הכל נחשב אכילת מצה של מצווה. ולפיכך למה יבטל עצמו מן המצווה.

רואים אנו מדבריו, שעל כל כמות מצה שאוכל האדם בליל פסח, הוא מקיים מצווה, גם על מה שהוא אוכל יותר מכזית, ורק החיוב לאכילה הוא בכזית.

יש על כך פסוק מיוחד "לא יאכל חמץ". הרי מבואר לנו מדברי הרמב"ם, ש'איסור חצי שיעור' היא 'סיבה' שלא יבוא האדם לאכול שיעור שלם.

ולפי זה יוצא, שהרמב"ם סובר, שאין דין 'חצי שיעור במצווה', כי 'חזי לאיצטרופי' היא רק 'סיבה' בכדי שהאדם לא יבוא לידי איסור, וזה שייך לומר רק באיסורים שהאדם לא יגיע לעבור איסור שלם. אבל ב'חצי שיעור במצווה', לא שייך לומר שיש מצווה בחצי שיעור.

ואם כן, אי אפשר לומר שהרמב"ם מדבר לגבי 'חצי שיעור במצווה'. ולכן חייבים לומר, שמה שהרמב"ם כותב: מצוות עשה מן התורה לאכול מצה בליל חמשה עשר, שנאמר "בערב תאכלו מצות" וכו', הוא מדבר לגבי אכילת מצה שאוכלים בליל הסדר, שמקיימים בה מצווה בכל כזית וכזית שאוכלים בה, ולא לגבי 'חצי שיעור במצווה'.

יוצא לנו מכך, שהרמב"ם סובר, שיש כן מצווה בכל כזית וכזית מצה שאוכלים בליל פסח, גם על מה שאוכלים מעבר לכזיתים שאנו חייבים לאכול.

ואפשר להביא ראיה לכך, מדברי הגמרא (פסחים קז): 'רבא הוה שתי חמרא כולי מעלי יומא דפסחא, כי היכי דניגוריה לליביה דניכול מצה טפי לאורתא'. כלומר, רבא היה שותה יין כל ערב הפסח כדי שימשוך את לבו, שיאכל יותר מצה בערב.

רואים אנו מכך, שראוי לאכול כמה שיותר מצה בליל פסח, כי מקיימים מצווה בכל כזית וכזית שאוכלים בליל פסח.

וכן מצאתי בדברי השאלות' (סימן עו. והובא גם ברא"ש. ר"ה ורמב"ן בסוף מס' פסחים) שכתב וזה לשונו: 'ואי לית ליה למיכל כוליה סעודתא מהאיך דמנטר, אכיל ברישא מהאיך דלא מינטרא'. כלומר, אם אין לאדם מצות משומרות לכל ליל הסדר, צריך הוא לאכול לכל הפחות

מצה, או ש'חצי שיעור' נאמר רק לגבי איסורים ולא בקיום המצוות.

ואם כן אפשר לומר, שהרמב"ם מדבר לגבי 'חצי שיעור במצוה', דהיינו, אם אין לאדם כזית מצה שלימה, יש לו מצווה לאכול חצי כזית מצה, והוא לא בא לומר, שעל כל אכילת מצה שאוכלים בליל הסדר מקיימים מצווה.

אולם אי אפשר לומר כן. כי הרי הרמב"ם כתב (הלכות חמץ ומצה, פרק א. הלכה יז) "האוכל מן החמץ עצמו בפסח כל שהוא, הרי זה אסור מן התורה, שנאמר "לא יאכל".

והקשו האחרונים, הרי נפסק להלכה כרבי יוחנן, שבכל האיסורים חצי שיעור אסור מן התורה, וכן פסק הרמב"ם עצמו. ואם כן, מדוע הביא הרמב"ם פסוק מיוחד לאסור אכילת חמץ כל שהוא, הרי חצי שיעור אסור מן התורה?

ותירצו ה'נודע ביהודה' (שו"ת מהדורא תנינא, סימן נג). וה'חתם סופר' (שו"ת חלק ו. סימן סה), שהרמב"ם היה לו סיבה מיוחדת להביא לימוד מיוחד שאסור לאכול חמץ בפסח כל שהוא. כי מדין חצי שיעור בכל איסורי התורה שאסרה התורה, זהו רק מטעם 'חזי לאיצטרופי', כלומר, שיכול להיות במציאות שהחצי שיעור יצטרף עם עוד חצי, ואז יהפוך הוא לאיסור שלם, ולכן אסרו לאכול גם חצי שיעור, סייג שלא יבוא אדם לאכול שיעור שלם. ולפי זה, במקרה שאדם יאכל חצי שיעור חמץ בסוף הפסח סמוך לשקיעת החמה, במצב שכבר לא יכול לאכול את החצי השני בזמן האיסור, לא יהיה אסור מהתורה.

לכן הביא הרמב"ם לימוד מיוחד מהפסוק "לא יאכל", בכדי לומר לנו, שבחמץ יש איסור מיוחד על 'חצי שיעור', ולא מטעם 'חזי לאיצטרופי' שבכל התורה. ולכן במקרה שאדם יאכל חצי שיעור חמץ בסוף הפסח סמוך לשקיעת החמה, במצב שכבר לא יכול לאכול את החצי השני בזמן האיסור, הוא כן יעבור על איסור אכילת חמץ, כי

מצוות עשה מן התורה לאכול מצה בליל הסדר, שנאמר (שמות יב, יח) "בערב תאכלו מצות".

ולכן אנו אוכלים בליל הסדר, שני כזיתים. האחד עבור 'מוציא'. והשני עבור 'מצה'. ובנוסף כזית עבור 'כורך' וכזית עבור 'אפיקומן'.

שאלה: האם יש מצווה לאכול בליל הסדר עוד מצה מעבר לחיובי אכילת מצה, האמורים לעיל.

תשובה: כתב הרמב"ם (הלכות חמץ ומצה פרק ו, הלכה א) וזה לשונו: מצוות עשה מן התורה לאכול מצה בליל חמשה עשר, שנאמר (שמות יב, יח) "בערב תאכלו מצות" וכו', אבל בליל חמשה עשר בלבד חובה, ומשאכל כזית, יצא ידי חובתו. עכ"ל.

ומכך שהרמב"ם כתב בתחילה "מצוות עשה לאכול מצה בליל חמשה עשר" והוא לא כתב מה השיעור, ורק לגבי לצאת ידי חובה, הוא כתב שהשיעור הוא כזית, משמע מכך שהרמב"ם סובר, שעל כל אכילת מצה שאוכלים בליל הסדר מקיימים מצווה, ורק לגבי לצאת ידי חובה, השיעור הוא בכזית.

אולם לכאורה אפשר לומר שאין מכאן ראיה. כי הרי נפסק להלכה (שולחן ערוך אורח חיים, סימן תריב סע"ה) כשיטת רבי יוחנן (יומא עג): ש'חצי שיעור של איסור, אסור מן התורה'.

והסתפקו האחרונים (מנחת חינוך מצוה ו' ומצוה קל"ד. ומהרי"ט אלגאזי הלכות חלה, אות ב' ואות כב'. ובשו"ת רבנו יעקב מליסא בעל חוות דעת, סימן יד'), האם גם בקיום המצוות אמרינן ש'חצי שיעור' היא מצווה מהתורה, כלומר, אם אין לאדם כזית מצה שלימה, האם יש לו מצווה לאכול חצי כזית

חידושי תורה

עם מרן הגרי"ש אלישיב זי"ע

ריתחא דאורייתא

מרנן ורבנן מתפלפלים בסוגיות התורה עם מרן אדמו"ר שליט"א בספריו 'אור שלום'

עם מרן האדמו"ר מויזניץ זי"ע

עם מרן הגרי"ע יוסף זי"ע

כדין ואסור לו לאכול בלי שחיטה. אולם אם הוא לא רוצה לאכול בשר, אין לו חיוב לשחוט.

ואם כן אפשר לומר, שהכלל 'עשה דוחה לא תעשה' אמרינן רק במצווה חיובית, כלומר, שאם האדם לא יקיים את המצווה, הוא ביטל מצוות עשה, ובכדי ליתן לאדם את האפשרות לקיים את המצווה, אמרינן 'עשה דוחה לא תעשה'.

אולם במצווה קיומית שאם האדם לא קיימם, הוא לא ביטל מצוות עשה, כגון מצוות שחיטה, שרק אם האדם רוצה לאכול בשר, צריך הוא לשחוט כדין, אולם אם הוא לא רוצה לאכול בשר, אין לו חיוב לשחוט, לא אמרינן בה 'עשה דוחה לא תעשה', כי אין פה ביטול מצוות עשה, כי אין על האדם חיוב לשחוט כשהוא לא רוצה לאכול בשר.

ולפי זה אפשר לומר, שתוס' לא חולקים על דברי הראשונים האמורים לעיל שעל כל כזית מצה שאוכלים בליל פסח, מקיימים מצווה. ומה שתירצו תוס', שאנו גוזרים 'כזית ראשון אטו כזית שני', בא לומר, שאמנם יש מצווה בכל כזית מצה שאוכלים בליל פסח, אולם אם האדם לא אכל עוד מצה מעבר לחיובי הכזיתים שהוא חייב בהם בליל פסח, הוא לא ביטל מצוות עשה, אלא הוא לא קיים עוד ועוד מצוות עשה שהיה באפשרותו לקיים. ולפי זה יוצא, שגם תוס' סוברים, שיש מצווה בכל כזית מצה שאוכלים בליל פסח, אולם הכזיתים של המצוות הנוספות, הם רק מצוות קיומיות, כי המצווה החיובית הוא רק על הכזיתים שהוא מחויב בהם משום 'בערב תאכלו מצות'.

ולכן תירצו תוס' שגזורים 'כזית ראשון אטו כזית שני'.

(מתוך סדרת הספרים 'אור שלום' - כרך חידושי תורה, מאת מרן אדמו"ר שליט"א)

לארץ לא אכלו מצה מ'חדש' בליל פסח, יבוא 'עשה' של 'בערב תאכלו מצות' (שמות יב, יח), וידחה 'לא תעשה' של 'חדש'?

ותירצו התוס', משום שאנו גוזרים כזית ראשון אטו כזית שני. כלומר, אנו חוששים שאם ניתן לאכול כזית ראשון משום 'עשה דוחה לא תעשה' יבואו גם לאכול הרבה יותר מכזית, ועל מה שיאכלו יותר מכזית כבר אין את ה'עשה דוחה לא תעשה'. עכ"ד התוס' ועיי"ש.

ולכאורה קשה, דהרי לפי מה שביארנו, שעל כל כזית מצה שאוכלים בליל הסדר מקיימים מצווה, אם כן מדוע תירצו התוס', שאנו גוזרים 'כזית ראשון אטו כזית שני', הרי יש מצווה על כל כזית מצה שאוכלים בליל פסח, ואם כן, אפשר לומר 'עשה דוחה לא תעשה' על כל כזית וכזית שאוכלים בליל פסח.

אלא לכאורה משמע מכאן, שהתוס' לא לומדים כדברי הראשונים האמורים לעיל, שעל כל כזית מצה שאוכלים בליל הסדר מקיימים מצווה, ולכן הם אומרים שגזורים כזית ראשון אטו כזית שני.

אולם אפשר לומר, שתוס' לא חולקים על דברי הראשונים האמורים לעיל.

כי הרי ידוע שיש שתי סוגי מצוות: מצווה חיובית ומצווה קיומית. מצווה חיובית הכוונה היא: מצוות שאם האדם לא קיים אותם, הוא ביטל מצוות עשה, כגון לולב, מצה, שופר ותפילין.

מצווה קיומית הכוונה היא: מצוות שאם האדם קיימם, הוא קיים מצוות עשה, כגון שחיטה, שרק אם האדם רוצה לאכול בשר, צריך הוא לשחוט

עם מרן הגר"ח פיינברג זי"ע

עם מרן אדמו"ר מגור שליט"א

עם מרן הגר"ח קנייבסקי זי"ע

עם מרן הגר"ש דבליצקי זי"ע

עם מרן הגר"נ קרליץ זי"ע

עם מרן אדמו"ר מבעלזא שליט"א

עם מרן ראב"ד ירושלים שליט"א

בשיעור משותף עם מרן הגרי"מ פיינשטיין זי"ע

עם מרן הגר"ש אויערבאך זי"ע

עם מחותנו מרן האדמו"ר מלעלוב זי"ע

עם מרן נאב"ד ירושלים זי"ע

עם מחותנו מרן אדמו"ר מסקולען זי"ע

עם מחותנו מרן אדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א

עם מרן אדמו"ר מבשווערסק שליט"א

עם מחותנו מרן אדמו"ר מטשערנוביל שליט"א

מפגן כוח אדיר של חסידות מישקולץ

אדיר במלוכה

ראש העיר פ"ת, מתברך ממרן אדמו"ר שליט"א

רבבות במעמד האדיר של קידוש שם שמים 'שמחת בית השואבה הגדולה בישראל' של חסידות מישקולץ בפתח תקוה, שהתקיימה באצטדיון הגדול בישראל בפתח תקוה • כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א – מנהיגה הרוחני של פתח תקוה בנאומו: הגאולה בפתח! אם נתאחד כולנו יחד, ונחזק את התורה ולומדיה, נזכה תיכף ומיד לגאולה. בתקופה הקרובה הולך להיות דברים גדולים ונשגבים למען עם ישראל, כולכם תראו זאת!

בד"ץ מישקולץ

הכשרות שכולם סומכים עליה

בית דין צדק מישקולץ בפתח תקוה, רישומו ניכר בכל תחום ועניין בעיר, בתחום הכשרות, ההלכה וההשקפה. כל הדברים הקשורים בדבר קיום היהדות בעיר נפסקים על שולחנו של הבד"ץ.

במושב בית דין מיוחד שהתכנס בחודש ניסן, שמעו חברי הבד"ץ בראשות מרן אדמו"ר שליט"א, סקירה מקיפה מראש בית הדין ורב מערכת הכשרות הגאון רבי יחזקאל ברגר שליט"א, על כל הנעשה במפעלים ובבתי העסק שתחת השגחתם, ועל הבקשות הרבות העומדות במזכירות הבד"ץ לקבלת ההכשר המיוחדת.

הבד"ץ החליט, על עוד שורה של חומרות חדשות וקפדניות לקבלת ההכשר, כראוי לגוף כשרות חזק ורציני שכל בני התורה והיהדות בעיר פתח תקוה ומחוצה לה סומכים עליה.

יצויין, כי בתי העסק שאצלם מתנוססת תעודת המהדרין של בד"ץ מישקולץ, הם הומי אדם, והציבור הרחב נותן בהם אימון מוחלט. כי רק בבד"ץ מישקולץ תוכלו לראות נוכחות מאסיבית של משגיחים ומפקחי כשרות, שרבב לא דבק בהם, בכל שעות היממה ואף בשעות לא שגרתיות.

פרט חשוב נוסף שיש לציין הוא, כי בד"ץ מישקולץ הוא גוף הכשרות היחיד שאינו גובה אגרות כשרות עבור הבד"ץ, משום שמטרת הקמת הבד"ץ בעיר הייתה אך ורק למען חיוק וביצור חומת הכשרות והיהדות בפתח תקוה.

כי כך זה שכשרות היא 'שליחות' ולא ביזום!...

עריכת השולחן

של
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
מנהיגה הרוחני של פתח-תקוה

ואמירת "שירת הים" ברוב עם

תהקיים אי"ה
בליל שביעי של פסח (7.4.26)

בשעה 10:00 בערב

בהיכל הכינוסים

של מרכז הסידות מישקולץ

רח' סלנט 8 פתח-תקוה

בברכת ברוכים הבאים

רמי גרינברג

ראש העיר

חנוכה בחצר הקודש מישקולץ

ישיבת זכרון אליעזר מישקולץ

בגשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

הישיבה הגדולה * הישיבה לצעירים

הרשמה לזמן קיץ ולשנה"ל תשפ"ז

לאור ההצלחה האדירה והסייעתא דשמיא בקידום וחיוק עשרות בחורי חמד, נפתחת ההרשמה לבחורים חסידים וראי שמים. הישיבה היא מסגרת ייחודית ותיקה, המעניקה ליווי ותמיכה, יחס אישי, הספק לימודי ומענה מקצועי תוך אוירה חסידית שורשית טהורה.

להרשמה ניתן לפנות לראש הישיבה:

הגאון רבי אליעזר ברגר שליט"א.

טלפון: 0548-406-410 ובמשרדי הישיבה

לשכת מרן האדמו"ר שליט"א ממישקולץ

להלן זמני קבלת קהל

אצל מרן האדמו"ר שליט"א:

בימים: א'-ה' בין השעות: 19:30-21:30

בלשכה בבניין הישיבה,

רח' סלנט 8 מרכז העיר פתח-תקוה

כתאום מראש במזכירות: 0548-406-410

בשורה משמחת

סדרת הספרים הפופולארית שכולם חיבו לה

"אור שלום" - על המועדים

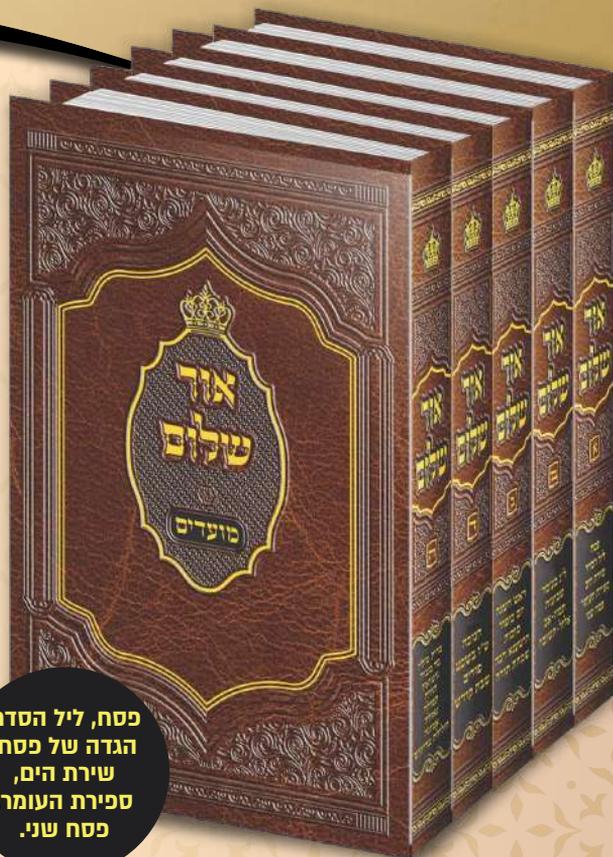
מאת מרן נ"ק אדמו"ר ממישקולץ שליט"א

מנהיגה הרוחני של פתח תקוה

הפנינים שכולם מתענגים עליהם!
הווארטים המיוחדים!
הרעיונות הנשגבים!
בדרך הדרוש, הפלפול והחסידות.

בעת בסדרת ספרים מפוארת מאירת עיניים,
בת חמישה כרכים, על כל מועדי ישראל:
אלול, ראש השנה, יום כיפור, סוכות,
הושענא רבה, שמחת תורה, חנוכה,
ט"ו בשבט, ארבע פרשיות, פורים, פסח,
ספירת העומר, ל"ג בעומר, שבועות,
בין המצרים ועוד.

ובנוסף כרך מיוחד,
על ענייני שבת קודש, ברית מילה, בר מצוה, נישואין,
תורה, תפילה, גאולה, אמונה, הילולת צדיקים ועוד.

פסח, ליל הסדר,
הגדה של פסח,
שירת הים,
ספירת העומר,
פסח שני.

נשארה גם כמות
מצומצמת של סדרת
הספרים הלמדנית
'אור שלום' על הש"ס
וסדרת הספרים
'אור שלום'
על התורה

כל 'ווארט' הוא פנינה, שאפשר להגיד אותה הלאה!

לרכישה במחיר מסובסד ומשלוח עד הבית

התקשרו בעת לטלפון: 0548-406-410 | אימייל: 22222m2@walla.com